

Режим доступу : <http://faculty.quinnipiac.edu/CHARM/CHARM%20proceedings/CHARM%20article%20archive%20pdf%20format/Volume%201%201983/1%20stowe.pdf>.

УДК 37.014.24

Христенко І. О.

ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

У статті висвітлено особливості розвитку вищої освіти західноєвропейських держав у контексті підготовки іноземних фахівців.

Ключові слова: *інтернаціоналізація, інтеграція, єдиний освітній простір, світовий ринок освітніх послуг, процеси глобалізації, світова освіта, інтелектуальний потенціал, інформаційний світ.*

Христенко И. А. Опыт подготовки иностранных студентов в зарубежных странах. В статье освещены особенности развития высшего образования западноевропейских государств в контексте подготовки иностранных специалистов.

Ключевые слова: *интернационализация, интеграция, единое образовательное пространство, мировой рынок образовательных услуг, процессы глобализации, мировое образование, интеллектуальный потенциал, информационный мир.*

Khristenko I. O. Experience in training of foreign students in foreign countries. The article deals with questions of particulars in development of Western-European countries higher education in the context of foreign specialists training.

Key words: *internationalization, integration, common educational field, world educational services market, processes of globalization, intellectual potential, world education, information sphere.*

Зростання ролі освіти в соціально-економічному розвитку сучасних країн, розширення масштабів освітньої діяльності та ускладнення її структур призвели до активізації міжнародної діяльності у галузі освіти, спрямованої на створення єдиного освітнього простору.

Визначаючи перспективні напрями подальшого розвитку та удосконалення вітчизняної системи освіти, зокрема системи підготовки фахівців для зарубіжних країн, необхідно враховувати міжнародний досвід. А у світовій практиці сьогодні на першому місці стоїть інтелектуальний потенціал (культурний, освітній, науковий), життя держави й суспільства.

На сучасному етапі розвитку цивілізації все більше потрібні фахівці з глибокими фундаментальними знаннями, широким світоглядом, високим інтелектом і рівнем культури, які мають, крім високих професійних якостей, здатність до управлінської та підприємницької діяльності, схильність до індивідуальної творчості та вміння жити і працювати у новому інформаційному світі.

Позиції різних держав світу щодо ролі освіти подібні: освіта виступає як діюча форма міжнародного співробітництва та водночас як фактор економічної міцності і національної безпеки будь-якої держави.

За останнє десятиліття у розвитку систем вищої освіти Західної Європи та США помітно посилилася тенденція до інтернаціоналізації, до формування системи безперервної освіти, яка стає більш доступною, перетворюючись у форму загальної освіти населення.

Перехід до загальної вищої освіти є природним наслідком високого розвитку людства у XXI столітті. Необхідність забезпечення масовості вищої освіти визначає стратегію розвинених держав світу на розвиток мережі вищих навчальних закладів [3; 5].

Однією з найважливіших ознак освітньої системи сучасності є багатоступеневість освітніх циклів. Засобом отримання професійної освіти у більшості країн Європи та Америки є система коледжів, інститутів, об'єднаних в університети.

Статистичні дані свідчать, що сьогодні найбільша кількість іноземних студентів навчається у США, – 31% від загальної кількості студентів у різних країнах світу (для порівняння, наприклад, у Німеччині цей показник значно менший – 10%). Це обумовлено у першу чергу тим, що університетська освіта Америки відрізняється високим рівнем конкуренції, яка змушує власні вищі навчальні заклади постійно удосконалювати якість освітніх послуг.

Процедура прийому до вищих навчальних закладів США залежить від їх престижності. Одні навчальні заклади здійснюють прийом студентів шляхом конкурсних іспитів, тестування, співбесіди, для інших достатня наявність середньої освіти. Іноземцям необхідно також пройти тест на знання англійської (TOEFL).

Відмінна риса американської вищої освіти, яка приваблює абітурієнтів з усього світу, – практично вільний доступ до елементів її структури для всіх, хто бажає навчатися в американському коледжі або університеті, не вимагаючи при цьому особливих здібностей чи спеціальних навичок, що є основним напрямом у державній політиці – залучення до вищої освіти максимальної кількості осіб.

За останні роки США приступили до здійснення широкого комплексу заходів, спрямованих на збереження за собою статусу лідера у галузі науки, освіти й технологій.

Друге місце за кількістю іноземців у вищих навчальних закладах посідає Японія. Японські університети відрізняються один від одного за кількістю студентів, напрямами підготовки, матеріально-технічною базою та престижністю у суспільстві. Характерні риси найбільш відомих і престижних університетів

– висока якість навчання, великий обсяг науково-дослідних робіт, наявність магістратури і докторантури. Їх випускники користуються особливими привілеями при працевлаштуванні, вони створюють свого роду інтелектуальний клан у японському суспільстві.

Решта університетів представлені численними приватними і муніципальними навчальними закладами, навчання в яких здійснюється головним чином на рівні бакалавра.

У цілому японські університети готують гарних фахівців. Бакалаври-випускники відрізняються міцними знаннями основ своєї спеціальності, професійними навичками, прагненням продовжувати навчання і добре усвідомлюють, що вузівський диплом – це лише відправна точка в професійному удосконалюванні. Також існує тенденція до зростання кількості випускників університетів, які продовжують навчання у магістратурі та докторантурі.

Завдяки розвинутій системі вищої освіти Японія має значний науковий потенціал, за витратами на розвиток науки вона посідає друге місце у світі і вже вийшла на третє місце за кількістю наукомісткої продукції у світовому експорті, швидко наздоганяючи за цим показником США. За кількістю фахівців з вищою освітою у різних галузях економіки Японія посідає друге місце у світі, поступаючись при цьому тільки Сполученим Штатам Америки. Японії вдалося досягти значних успіхів у галузі економіки та інноваційних технологій насамперед завдяки високому освітньому рівню населення.

Вивчаючи досвід організації вищої освіти за кордоном, варто також зупинитися на особливостях її організації в Європі, зокрема, що стосується прийому на навчання.

В університети Франції (кількість іноземців в її вищій школі становить 11% від загальної кількості іноземних студентів) абітурієнти зараховуються без вступних іспитів: для вступу досить мати диплом старшої школи, в деяких випадках треба також пройти й тестування. Ніяких обмежень для абітурієнтів із зарубіжних країн не передбачено, вони мають лише скласти іспит з французької мови.

У Франції більш престижними навчальними закладами, ніж державні університети, є спеціалізовані вищі школи. Останні, на відміну від університетів, мають свої правила прийому: у багатьох випадках при вступі до таких шкіл проводяться вступні іспити [1 с. 2].

У Німеччині встановлені загальні правила вступу до вищих навчальних закладів. Допуском до навчання в університети є диплом, що видається за результатами навчання в гімназії або в загальній школі (за програмами гімназії). Відповідно до освітнього стандарту, зафіксованого певним дипломом, допускається вступ до університету без іспитів. Престижні німецькі університети при вступі на деякі факультети (особливо на медичний) вимагають від абітурієнтів скласти вступні іспити і взяти участь у конкурсі [4 с. 5].

У більшості зарубіжних країн навчальні заклади поставлені в залежність від ефективності задоволення попиту населення на освітні послуги. Стабільність і високий розвиток економіки визначають раціональну структуру попиту і високу мотивацію студентів на отримання професійної освіти. У результаті абітурієнт приходить у той навчальний заклад, який найбільш повно відповідає його запитам.

У боротьбі за студента навчальні заклади передбачають можливість розробки індивідуальних освітніх програм на базі різноманітного асортименту реалізованих основних і додаткових послуг. Основні освітні послуги відрізняються за змістом, формою, місцем, тривалістю і кінцевим результатом. Додаткові охоплюють широкий спектр як освітніх, так і побутових послуг. Отже, на рівні окремого навчального закладу також є досвід, корисний для вивчення й адаптивного застосування в умовах здійснюваної сьогодні трансформації системи вітчизняної освіти.

При наявних розбіжностях у системах вищої освіти провідних зарубіжних країн є також і схожі риси, досягнуті у процесі реформування в рамках Болонського процесу: гнучкість; широкий доступ як своєї, так і іноземної молоді до освітніх програм вищої школи; нові, адаптовані до сучасних вимог технології і форми освіти тощо.

У більшості розвинених зарубіжних держав функціонування окремого навчального закладу поставлено в залежність від ефективності його освітньої і науково-дослідної діяльності в рамках задоволення попиту на освітні послуги.

Проведений у статті аналіз особливостей розвитку на сучасному етапі зарубіжних систем освіти і підготовки іноземних фахівців зокрема, дозволяє дійти висновку, що:

- підготовка іноземних фахівців на Заході здійснюється сьогодні в умовах Болонського процесу, основною метою якого є створення в Європі єдиного освітнього і дослідницького простору; підвищення конкурентоздатності європейської вищої освіти; розширення мобільності студентів, викладачів і дослідників тощо;
- для провідних країн світу характерна: розмаїтість варіантів прийому абітурієнтів до ВНЗ, у тому числі й іноземців; наявність національних особливостей у забезпеченні якості навчання;
- міжнародне співробітництво у сфері освіти здійснюється в різних організаційно-змістових формах, напрямках і територіальних рамках.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гурье Л. И. Профессиональное образование во Франции / Л. И. Гурье. – Казань, 1993. – 204 с.
2. Notes et etudes documentaires de documentations françaises. – Paris, 09.06.1969. – № 3598.
3. Rapport mondial sur l'éducation 2000. Le droit à l'éducation: vers "L'éducation pour tous", tout au long de la vie. – Paris, 2000. – 122 p.